KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 29.7.2005
KOM(2005)351 endelig

2005/0140(CNS)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om undertegnelse og midlertidig anvendelse af aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina om visse aspekter af lufttrafik

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om indgåelse af aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina om visse aspekter af lufttrafik

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

De internationale luftfartsforbindelser mellem medlemsstaterne og tredjelande har traditionelt været styret af bilaterale luftfartsaftaler mellem de pågældende medlemsstater og tredjelande, de dertil knyttede bilag og andre relevante bilaterale eller multilaterale aftaler.

Af dommene fra De Europæiske Fællesskabers Domstol i sagerne C-466/98, C-467/98, C-468/98, C-471/98, C-472/98, C-475/98 og C-476/98 fremgår det, at Fællesskabet har enekompetence på visse områder inden for international luftfart. Domstolen har desuden slået fast, at luftfartsselskaber fra Fællesskabet har ret til at udnytte etableringsfriheden i EF, herunder ret til markedsadgang uden forskelsbehandling.

De traditionelle udpegningsbestemmelser i medlemsstaternes bilaterale lufttrafikaftaler strider mod fællesskabsretten. De giver nemlig tredjelande ret til at afslå, tilbagekalde eller suspendere tilladelser eller godkendelser til et luftfartsselskab, som en medlemsstat nok har udpeget, men som ikke hovedsagelig ejes og effektivt kontrolleres af den pågældende medlemsstat eller statsborgere i denne. Det blev konkluderet, at dette var diskriminerende over for luftfartsselskaber fra Fællesskabet, der er etableret på en medlemsstats område, men ejes og kontrolleres af statsborgere i andre medlemsstater. Og det strider mod traktatens artikel 43, som sikrer statsborgere i en medlemsstat, der har benyttet sig af deres ret til frit at etablere sig, samme behandling i værtsmedlemsstaten som den, denne medlemsstats egne statsborgere nyder.

Efter Domstolens domme bemyndigede Rådet i juni 2003 Kommissionen til at indlede forhandlinger med tredjelande om en fællesskabsaftale, som skulle træde i stedet for visse bestemmelser i eksisterende bilaterale aftaler[1].

I overensstemmelse med mekanismerne og direktiverne i bilaget til Rådets afgørelse om at bemyndige Kommissionen til at indlede forhandlinger med tredjelande om en fællesskabsaftale, som skulle træde i stedet for visse bestemmelser i eksisterende bilaterale aftaler, har Kommissionen forhandlet en aftale med Bosnien-Hercegovina om at erstatte visse bestemmelser i de eksisterende bilaterale lufttrafikaftaler mellem medlemsstater og Bosnien-Hercegovina. Artikel 2 i aftalen erstatter den traditionelle udpegningsbestemmelse med en bestemmelse om fællesskabsudpegning, således at alle luftfartsselskaber fra Fællesskabet kan udnytte deres frie etableringsret. Artikel 4 og 5 i aftalen omhandler to typer bestemmelser, der vedrører emner, der henhører under Fællesskabets kompetence. Artikel 4 omhandler beskatning af flybrændstof, der er blevet harmoniseret ved Rådets direktiv 2003/96/EF om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet, særlig artikel 14, stk. 2. Artikel 5 (takster) løser konflikter mellem eksisterende bilaterale lufttrafikaftaler og Rådets forordning nr. 2409/92 om billetpriser og rater inden for luftfart, hvorefter luftfartsselskaber fra tredjelande ikke må være prisførende på flyruter, når transporten udelukkende finder sted inden for Fællesskabet.

Rådet anmodes om at godkende afgørelserne om undertegnelse og midlertidig anvendelse samt om indgåelse af aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina om visse aspekter af lufttrafik og om at udpege de personer, der bemyndiges til at undertegne aftalen på Fællesskabets vegne.

[1] Rådets afgørelse 11323/03 af 5. juni 2003 (klassificeret dokument).

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om undertegnelse og midlertidig anvendelse af aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina om visse aspekter af lufttrafik

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 80, stk. 2, sammenholdt med artikel 300, stk. 2, første afsnit, første punktum,

under henvisning til forslag fra Kommissionen[2], og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Rådet bemyndigede den 5. juni 2003 Kommissionen til at indlede forhandlinger med tredjelande om en fællesskabsaftale, som skulle træde i stedet for visse bestemmelser i eksisterende bilaterale aftaler.

(2) Kommissionen har på Fællesskabets vegne forhandlet om en aftale med Bosnien-Hercegovina om visse aspekter af lufttrafik i overensstemmelse med de mekanismer og direktiver, der blev fastsat i bilaget til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandlinger med tredjelande om en fællesskabsaftale, som skulle træde i stedet for visse bestemmelser i eksisterende bilaterale aftaler.

(3) Den aftale, Kommissionen har forhandlet sig frem til, bør undertegnes og anvendes midlertidigt med forbehold af senere indgåelse -

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Eneste artikel

1. Formanden for Rådet bemyndiges til at udpege den eller de personer, der på Fællesskabets vegne er beføjet til med forbehold af senere indgåelse at undertegne aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina om visse aspekter af lufttrafik.

2. Indtil aftalen træder i kraft, anvendes den midlertidigt fra den første dag i måneden efter den dato, hvor parterne meddeler hinanden, at de i denne henseende nødvendige procedurer er afsluttet. Formanden for Rådet bemyndiges herved til at foranstalte den notifikation, der er omhandlet i aftalens artikel 8, stk. 2.

[2] EFT C […] af […], s. […].

3. Teksten til aftalen er knyttet som bilag til denne afgørelse.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne
Formand

2005/0140(CNS)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om indgåelse af aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina om visse aspekter af lufttrafik

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 80, stk. 2, sammenholdt med artikel 300, stk. 2, første afsnit, første punktum, og artikel 300, stk. 3, første afsnit,

under henvisning til forslag fra Kommissionen[3],

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet[4], og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Rådet bemyndigede den 5. juni 2003 Kommissionen til at indlede forhandlinger med tredjelande om en fællesskabsaftale, som skulle træde i stedet for visse bestemmelser i eksisterende bilaterale aftaler.

(2) Kommissionen har på Fællesskabets vegne forhandlet om en aftale med Bosnien-Hercegovina om visse aspekter af lufttrafik i overensstemmelse med de mekanismer og direktiver, der blev fastsat i bilaget til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandlinger med tredjelande om en fællesskabsaftale, som skulle træde i stedet for visse bestemmelser i eksisterende bilaterale aftaler.

(3) Aftalen blev i overensstemmelse med Rådets afgørelse ../.../EF af [...] undertegnet på Fællesskabets vegne den [...] med forbehold af senere indgåelse[5].

(4) Denne aftale bør godkendes -

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

---

3 EFT C […] af […], s. […].
4 EFT C […] af […], s. […].
5 EFT C […] af […], s. […].

Artikel 1

1. Aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina om visse aspekter af lufttrafik godkendes herved på Fællesskabets vegne.

2. Teksten til aftalen er knyttet som bilag til denne afgørelse.

Artikel 2

Formanden for Rådet bemyndiges hermed til at udpege den person, der er beføjet til at foranstalte den notifikation, der er omhandlet i aftalens artikel 8, stk. 1.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne
Formand

BILAG

AFTALE
mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina
om visse aspekter af lufttrafik

DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB

på den ene side, og

BOSNIEN-HERCEGOVINA

på den anden side

(i det følgende benævnt "parterne"),

SOM KONSTATERER, at der er indgået bilaterale lufttrafikaftaler mellem flere af Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater og Bosnien-Hercegovina med bestemmelser, der strider mod fællesskabsretten,

SOM KONSTATERER, at Det Europæiske Fællesskab har enekompetence på flere områder, der kan være omfattet af bilaterale lufttrafikaftaler mellem medlemsstater i Det Europæiske Fællesskab og tredjelande,

SOM KONSTATERER, at luftfartsselskaber, der er etableret i en medlemsstat, i henhold til EF's lovgivning har ret til uden forskelsbehandling at få adgang til luftruter mellem Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater og tredjelande,

SOM HENVISER til de aftaler mellem Det Europæiske Fællesskab og visse tredjelande, der giver statsborgere i de pågældende tredjelande mulighed for at erhverve ejendomsrettigheder i luftfartsselskaber, som der er udstedt licens til i overensstemmelse med EF's lovgivning,

SOM ERKENDER, at bestemmelser i de bilaterale lufttrafikaftaler mellem medlemsstater i Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina, som strider mod EF-lovgivningen, skal bringes i overensstemmelse med denne med det formål at tilvejebringe et forsvarligt regelgrundlag for lufttrafikken mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina og for at sikre kontinuiteten i denne lufttrafik,

SOM KONSTATERER, at Det Europæiske Fællesskabs hensigt med disse forhandlinger ikke er at øge det samlede omfang af lufttrafikken mellem Det Europæiske Fællesskab og Bosnien-Hercegovina, at påvirke balancen mellem luftfartsselskaber fra Det Europæiske Fællesskab og luftfartsselskaber fra Bosnien-Hercegovina eller at forhandle om ændringer af de eksisterende bilaterale lufttrafikaftalers bestemmelser om trafikrettigheder -

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE:

Artikel 1
Almindelige bestemmelser

1. I denne aftale forstås ved "medlemsstater" Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater.

2. Når der i de enkelte aftaler, der er anført i bilag I, henvises til statsborgere i den medlemsstat, der er part i den pågældende aftale, skal dette forstås således, at der henvises til statsborgere i Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater.

3. Når der i de enkelte aftaler, der er anført i bilag I, henvises til luftfartsselskaber fra den medlemsstat, der er part i den pågældende aftale, skal dette forstås således, at der henvises til luftfartsselskaber, som udpeges af den pågældende medlemsstat.

Artikel 2
Medlemsstaters udpegning af luftfartsselskaber

1. Bestemmelserne i stk. 2 og 3 går forud for de tilsvarende bestemmelser i de artikler, der er anført i bilag 2, punkt a), henholdsvis punkt b), med hensyn til den pågældende medlemsstats udpegning af et luftfartsselskab og Bosnien-Hercegovinas udstedelse af godkendelser og tilladelser til luftfartsselskabet henholdsvis afvisning, tilbagekaldelse, suspendering og begrænsning af godkendelser og tilladelser til luftfartsselskabet.

2. Når Bosnien-Hercegovina modtager en udpegning fra en medlemsstat, udsteder den de relevante godkendelser og tilladelser med det mindst mulige tidsforbrug til procedurer, forudsat:

   i. at luftfartsselskabet er etableret på den udpegende medlemsstats område i overensstemmelse med traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og er i besiddelse af en fællesskabsretligt gyldig licens

   ii. at den medlemsstat, der står for udstedelsen af "Air Operator's Certificate", udøver og opretholder en effektiv myndighedskontrol med luftfartsselskabet, og at den relevante luftfartsmyndighed er entydigt identificeret i udpegningen, og

   iii. at luftfartsselskabet ejes og vil forblive ejet - enten direkte eller i kraft af en ejermajoritet - af medlemsstater og/eller statsborgere i medlemsstater eller af andre stater, der er anført i bilag 3, og/eller statsborgere i disse andre stater, og at det til enhver tid er under disse staters og/eller statsborgeres effektive kontrol.

3. Bosnien-Hercegovina kan afvise, tilbagekalde, suspendere eller begrænse godkendelserne eller tilladelserne til et luftfartsselskab, som en medlemsstat har udpeget:

   i. hvis luftfartsselskabet ikke er etableret på den udpegende medlemsstats område i overensstemmelse med traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab eller ikke er i besiddelse af en fællesskabsretligt gyldig licens,

   ii. den medlemsstat, der står for udstedelsen af "Air Operator's Certificate", ikke udøver og opretholder en effektiv myndighedskontrol med luftfartsselskabet, eller den relevante luftfartsmyndighed ikke er entydigt identificeret i udpegningen, eller

iii. luftfartsselskabet ikke ejes eller ikke direkte eller i kraft af en ejermajoritet kontrolleres effektivt af medlemsstater og/eller statsborgere i medlemsstater og/eller af andre stater som anført i bilag 3 og/eller statsborgere i disse stater.

Bosnien-Hercegovina udøver sine rettigheder i henhold til dette stykke uden at forskelsbehandle luftfartsselskaber fra Fællesskabet på grundlag af nationalitet.

Artikel 3
Rettigheder med hensyn til myndighedskontrol

1. Stk. 2 i denne artikel supplerer de artikler, der er anført i bilag 2, punkt c).

2. Når en medlemsstat har udpeget et luftfartsselskab, som en anden medlemsstat udøver og opretholder myndighedskontrol med, gælder Bosnien-Hercegovinas rettigheder efter sikkerhedsbestemmelserne i aftalen mellem den medlemsstat, der har udpeget luftfartsselskabet, og Bosnien-Hercegovina også for den pågældende anden medlemsstats vedtagelse, gennemførelse og opretholdelse af sikkerhedskrav og for det pågældende luftfartsselskabs driftstilladelse.

Artikel 4
Beskatning af flybrændstof

1. Stk. 2 i denne artikel supplerer de tilsvarende bestemmelser i de artikler, der er anført i bilag 2, punkt d).

2. Uanset eventuelle andre bestemmelser om det modsatte er intet i de aftaler, der er anført i bilag 2, punkt d), til hinder for, at medlemsstaterne uden forskelsbehandling kan opkræve enhver form for skatter, afgifter eller gebyrer på brændstof, der på deres område leveres til brug i et luftfartøj, der tilhører et luftfartsselskab udpeget af Bosnien-Hercegovina, og som beflyver en rute mellem et punkt i den pågældende medlemsstats område og et andet punkt i denne eller en anden medlemsstats område.

Artikel 5
Transporttakster for strækninger inden for Det Europæiske Fællesskab

1. Stk. 2 i denne artikel supplerer de artikler, der er anført i bilag 2, punkt e).

2. Det eller de luftfartsselskaber, der udpeges af Bosnien-Hercegovina i henhold til en aftale, jf. bilag 1, som indeholder en af de bestemmelser, der er anført i bilag 2, punkt e), opkræver takster for transport, som udelukkende finder sted inden for Det Europæiske Fællesskabs område, i overensstemmelse med Det Europæiske Fællesskabs lovgivning.

Artikel 6
Bilag til aftalen

Bilagene til denne aftale udgør en integrerende del af aftalen.

Artikel 7
Revision eller ændring

De kontraherende parter kan efter fælles overenskomst til enhver tid revidere eller ændre denne aftale.

Artikel 8
Ikrafttræden og foreløbig anvendelse

1. Denne aftale træder i kraft, når parterne har udvekslet skriftlige noter om, at de har afsluttet de interne procedurer, som er en forudsætning for, at den kan træde i kraft.

2. Uanset stk. 1 er parterne enige om at anvende aftalen midlertidigt fra den første dag i måneden efter den dato, hvor parterne meddeler hinanden, at de nødvendige procedurer i denne henseende er afsluttet.

3. Aftaler og andre arrangementer mellem medlemsstaterne og Bosnien-Hercegovina, som på datoen for denne aftales undertegnelse endnu ikke var trådt i kraft, og som ikke finder midlertidig anvendelse, er anført i bilag 1, punkt b). Denne aftale finder anvendelse på alle sådanne aftaler og arrangementer, fra de træder i kraft eller finder foreløbig anvendelse.

Artikel 9
Ophør

1. Hvis en aftale, der er anført i bilag 1, ophører, ophører samtidig alle nærværende aftales bestemmelser vedrørende den pågældende aftale.

2. Hvis alle de aftaler, der er anført i bilag 1, ophører, ophører nærværende aftale samtidig.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne aftale.

Udfærdiget i […] den […] i to eksemplarer på dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk, ungarsk og de officielle sprog i Bosnien-Hercegovina. I tilfælde af uoverensstemmelse går den engelske tekst forud for de andre sprogudgaver.

FOR DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB: FOR BOSNIEN-HERCEGOVINA:

BILAG 1

Liste over aftaler, som der henvises til i denne aftales artikel 1

a) Lufttrafikaftaler mellem Bosnien-Hercegovina og medlemsstater i Det Europæiske Fællesskab, som på tidspunktet for denne aftales undertegnelse er indgået, undertegnet og/eller anvendes midlertidigt

– Luftfartsaftale mellem **den østrigske forbundsregering og Bosnien-Hercegovinas regering** undertegnet i Sarajevo den 21. august 1998, i det følgende - dvs. bilag 2 - benævnt "aftalen Bosnien-Hercegovina–Østrig".

Senest ændret ved aftalememorandummet udfærdiget i Wien den 23. januar 1996.

– Lufttransportaftale mellem **Forbundsrepublikken Tysklands regering og Bosnien-Hercegovinas regering** undertegnet i Bonn den 10. maj 1995, i det følgende - dvs. bilag 2 - benævnt "aftalen Bosnien-Hercegovina–Tyskland".

– Lufttransportaftale mellem **Den Hellenske Republiks regering og Bosnien-Hercegovinas regering** undertegnet i Athen den 2. december 2004, i det følgende - dvs. bilag 2 - benævnt "aftalen Bosnien-Hercegovina–Grækenland".

– Lufttransportaftale mellem **Republikken Ungarns regering og Bosnien-Hercegovinas regering** undertegnet i Budapest den 27. april 2004, i det følgende - dvs. bilag 2 - benævnt "aftalen Bosnien-Hercegovina–Ungarn".

– Aftale mellem **Kongeriget Nederlandene og den Føderative Folkerepublik Jugoslavien** om ruteflyvning undertegnet i Beograd den 13. marts 1957, i det følgende – dvs. bilag 2 – benævnt "aftalen Bosnien-Hercegovina–Nederlandene".

– Lufttransportaftale mellem **Folkerepublikken Polen og den Føderative Folkerepublik Jugoslavien** undertegnet i Warszawa den 14. november 1955, i det følgende – dvs. bilag 2 – benævnt "aftalen Bosnien-Hercegovina–Polen".

– Aftale mellem **Republikken Slovenien og Republikken Bosnien-Hercegovina** vedrørende ruteflyvning undertegnet i Sarajevo den 19. januar 1996, i det følgende – dvs. bilag 2 – benævnt "aftalen Bosnien-Hercegovina–Slovenien".

b) Lufttrafikaftaler og andre arrangementer mellem Bosnien-Hercegovinas regering og medlemsstater i Det Europæiske Fællesskab, der er paraferet eller undertegnet, men som på tidspunktet for denne aftales undertegnelse endnu ikke er trådt i kraft, og som ikke anvendes midlertidigt

– Aftale mellem regeringen for Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland og ministerrådet for Bosnien-Hercegovina om lufttrafik paraferet i London den 14. marts 2003, i det følgende - dvs. bilag 2 - benævnt "aftalen Bosnien-Hercegovina–UK".

Denne sammenholdes med aftalememorandummet udfærdiget i London den 14. marts 2003 og i Sarajevo den 21. marts 2003.

BILAG 2

Liste over artikler i de i bilag 1 anførte aftaler, som der henvises til i denne aftales artikel 2-5

a) Medlemsstaters udpegning af luftfartsselskaber:

– Artikel 3, stk. 5, i aftalen Bosnien-Hercegovina–Østrig

– Artikel 3, stk. 4, i aftalen Bosnien-Hercegovina–Tyskland

– Artikel 3, stk. 2, i aftalen Bosnien-Hercegovina–Grækenland

– Artikel 4, stk. 4, litra a), i aftalen Bosnien-Hercegovina–Ungarn

– Artikel 2 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Polen

– Artikel 3, stk. 4, i aftalen Bosnien-Hercegovina–Slovenien

– Artikel 4 i aftalen Bosnien-Hercegovina–UK.

b) Afvisning, tilbagekaldelse, suspendering og begrænsning af godkendelser og tilladelser:

– Artikel 4, stk. 1, litra a), i aftalen Bosnien-Hercegovina–Østrig

– Artikel 4 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Tyskland

– Artikel 4, stk. 1, litra a), i aftalen Bosnien-Hercegovina–Grækenland

– Artikel 5, stk. 1, litra a), nr. i), i aftalen Bosnien-Hercegovina–Ungarn

– Artikel 3, stk. 1, i aftalen Bosnien-Hercegovina–Nederlandene

– Artikel 4, stk. 1, litra a), i aftalen Bosnien-Hercegovina–Slovenien

– Artikel 5 i aftalen Bosnien-Hercegovina–UK.

c) Myndighedskontrol:

– Artikel 7 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Grækenland

– Artikel 16 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Ungarn

– Artikel 14 i aftalen Bosnien-Hercegovina–UK.

d) Beskatning af flybrændstof:

– Artikel 7 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Østrig

– Artikel 6 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Tyskland

– Artikel 10 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Grækenland

– Artikel 8 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Ungarn

– Artikel 9 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Nederlandene

– Artikel 6 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Polen

– Artikel 6 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Slovenien

– Artikel 8 i aftalen Bosnien-Hercegovina–UK.

e) Transporttakster for strækninger inden for Det Europæiske Fællesskab:

– Artikel 11 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Østrig

– Artikel 10 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Tyskland

– Artikel 13 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Grækenland

– Artikel 11 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Ungarn

– Artikel 7 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Nederlandene

– Artikel 7 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Polen

– Artikel 13 i aftalen Bosnien-Hercegovina–Slovenien

– Artikel 7 i aftalen Bosnien-Hercegovina–UK.

BILAG 3

Liste over andre stater, som der henvises til i denne aftales artikel 2

a) **Republikken Island** (i medfør af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde)

b) **Fyrstendømmet Liechtenstein** (i medfør af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde)

c) **Kongeriget Norge** (i medfør af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde)

d) **Det Schweiziske Forbund** (i medfør af aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Det Schweiziske Forbund om lufttransport)